

LUCY MAUD MONTGOMERY

ANNA
ze Zeleného domu

LEDA

OBSAH

KAPITOLA 1.	Překvapení Ráchel Lyndeové	7
KAPITOLA 2.	Překvapení Matěje Cuthberta	17
KAPITOLA 3.	Překvapení Marily Cuthbertové	33
KAPITOLA 4.	Ráno v Zeleném domě	41
KAPITOLA 5.	Annina minulost	48
KAPITOLA 6.	Marila se rozhoduje	55
KAPITOLA 7.	Annina první modlitba	62
KAPITOLA 8.	Počátek Anniny výchovy	66
KAPITOLA 9.	Zděšení Ráchel Lyndeové	76
KAPITOLA 10.	Annina omluva	84
KAPITOLA 11.	Dojmy z nedělní školy	94
KAPITOLA 12.	Přísaha a slib	101
KAPITOLA 13.	Sladké čekání	108
KAPITOLA 14.	Annino přiznání	114
KAPITOLA 15.	Bouře ve škole	124
KAPITOLA 16.	Tragický závěr čajového dýchánku	143
KAPITOLA 17.	Nová životní náplň	156
KAPITOLA 18.	Záchrana	165
KAPITOLA 19.	Koncert, katastrofa a přiznání	177
KAPITOLA 20.	Přehnaná představitost	192

KAPITOLA 21.	Nezvyklá příchuť.....	200
KAPITOLA 22.	Pozvání na oběd	212
KAPITOLA 23.	Hořké zklamání v otázce cti	217
KAPITOLA 24.	Paní Stacyová a její žáci připravují koncert	225
KAPITOLA 25.	Matěj trvá na nabíraných rukávech...	230
KAPITOLA 26.	Založení klubu povídkářek	242
KAPITOLA 27.	Marnivost a trápení.....	251
KAPITOLA 28.	Nebohá Liliová panna	261
KAPITOLA 29.	Významná událost.....	272
KAPITOLA 30.	Založení přípravné třídy	283
KAPITOLA 31.	Z poupěte se stává květ	297
KAPITOLA 32.	Seznam přijatých	305
KAPITOLA 33.	Koncert v hotelu	316
KAPITOLA 34.	Studentka akademie	328
KAPITOLA 35.	Zima v Charlottetownu	337
KAPITOLA 36.	Sláva a sen	343
KAPITOLA 37.	Zloděj jménem Smrt	350
KAPITOLA 38.	Cesta se stáčí.....	358

KAPITOLA 1.

Překvapení Ráchel Lyndeové

Paní Ráchel Lyndeová bydlela v Avonlea přesně tam, kde se hlavní cesta, lemovaná olšemi a fuchsiemi, svažovala do malého údolí, jímž protékal potok pramenící kdesi daleko v lesích za usedlostí Cuthbertových. O potoku v Avonlea bylo všeobecně známo, že se už od pramene divoce klikatí a kлокotá a pak se rozlévá do temných a tichých tůní, aby pak dál pokračoval ve své hlučné cestě do údolí. Jakmile se však přiblíží k Lyndeovic údolíčku, je z něj najednou tichý a spořádaný potok, neboť i potůček se v blízkosti paní Lyndeové musí chovat řádně a dbát dobrých mravů, jako by si zčistajasna uvědomil, že paní Ráchel sedí u okna a bedlivě sleduje všechny a všechno, počínaje potokem a dětmi konče, a že kdyby zaznamenala jakoukoli nesrovnalost, nedopřála by si ani chvilky klidu, dokud by všechny a všechno nevedla zpátky do vzorného pořádku.

V Avonlea, a nejen tam, žije mnoho lidí, kteří se zabývají záležitostmi svých sousedů a zanedbávají přitom své vlastní. Ráchel Lyndeová se však počítala mezi ty schopné, kteří se dokáží starat o své věci stejně dobře jako o všechny ostatní. Patřila mezi vzorné hospodyně, vždy měla doma

vše hotové, a to bezchybně, navíc předsedala šicímu kroužku, pomáhala v nedělní škole, byla nejsilnějším pilířem charitativního spolku a oporou pro zahraniční misii. Navzdory všem aktivitám vysedávala dlouhé hodiny u kuchyňského okna, kde pletla bavlněné přikrývky – už jich dokončila šestnáct –, což obdivovaly všechny hospodyňky v Avonlea, a po celý ten čas bedlivě sledovala hlavní cestu, jež vedla údolíčkem a klikatila se vzhůru po červeném kopci naproti. Vesnička Avonlea se nachází na malém trojúhelníkovém poloostrově, jenž vybíhá do zálivu Svatého Vavřince a po obou stranách je obklopen vodou, takže každý, kdo přijíždí nebo odjíždí z vesnice, musí přejet přes kopec právě po té cestě, kterou paní Ráchel střežila svým ostřížím zrakem.

Jednou odpoledne na začátku června seděla opět u okna. Sluníčko hřálo, sad ve svahu pod domem zářil svatební záplavou růžovobílých květů a bzučely v něm roje včel. Drobný mírný muž jménem Thomas Lynde, jemuž nikdo v Avonlea neřekl jinak než manžel Ráchel Lyndeové, právě sil na poli za stodolou pozdní tuřiny. Totéž měl zrovna v plánu i Matěj Cuthbert na svém políčku vedle potoka vza-du za Zeleným domem. Ráchel věděla o jeho plánech, slyšela totiž, jak o tom včera večer mluvil s Peterem Morrisonem v obchůdku Williama J. Blaira v sousedním městečku Carmody, že zítra odpoledne plánuje zasít tuřiny. Samozřejmě, že se ho na to Peter musel zeptat, protože Matěj Cuthbert v životě sám od sebe nikomu nic nevykládal.

A přesto teď paní Ráchel zahlédla právě Matěje Cuthberta, v půl třetí odpoledne, v pracovní den, jak poklidně projíždí údolím a pokračuje vzhůru do kopce; a co víc, měl na

sobě bílou košili a svůj nejlepší oblek, což bylo jasným důkazem, že odjíždí z Avonlea. Navíc jel v bryčce se zapřaženou hnědkou, a to znamenalo, že jede někam daleko. Ale kam by Matěj mohl jet a proč vůbec někam jezdil?

Kdyby šlo o jakéhokoli jiného muže z Avonlea, Ráchel by si snadno dala dvě a dvě dohromady a nejspíš by na obě otázky odpověděla správně. Matěj však odjížděl z domova jen výjimečně, takže jde nejspíš o cosi naléhavého a neobvyklého; Matěj byl plachý muž a nerad chodil mezi cizí lidi, vlastně nerad chodil kamkoli, kde hrozilo, že bude muset promluvit. Vidět Matěje v bílé košili, jak odjíždí v bryčce, bylo neobvyklé. Ale ať přemýšlela, jak mohla, paní Ráchel na nic nepřišla a úplně jí to zkazilo náladu.

Zkrátka si hned po svačině zajdu do Zeleného domu a zeptám se Marily, kam Matěj jel a proč, ukončila své úvahy ctihodná Ráchel. Touhle dobou obvykle do města nejedí a po návštěvách už vůbec ne; kdyby mu došlo osivo, nebyl by se tak oblíkal a určitě by pro další nejel s bryčkou, a na to, aby jel pro doktora, jel moc pomalu. Na mou věru, od včerejšího večera se muselo stát něco, kvůli čemu změnil plány. Abych pravdu řekla, vůbec tomu nerozumím a je jasný, že nebudu mít chvíli klidu, dokud nezjistím, kvůli čemu musel Matěj Cuthbert dneska odjet z Avonlea.

A tak se paní Ráchel podle plánu vydala po svačině ven; neměla to daleko. Cuthbertovi žili ve velkém domě obklopeném ovocnými sady, ani ne čtvrt míle od Lyndeovic údolíčka. Pravda však byla, že dlouhá příjezdová cesta značně zvětšovala vzdálenost domu od zbytku vesnice. Otec Matěje Cuthberta, stejně tichý a uzavřený muž jako jeho syn, založil svou usedlost co nejdále od sousedů. Postavil Zelený

dům na nejuvzdálenějším konci pozemku, sotva že ho bylo vidět od cesty, podél níž stály hezky pospolu všechny ostatní domy v Avonlea. Ráchel Lyndeová vůbec nepovažovala život na tak vzdáleném místě za skvělý.

Na mou duši, jen tu bydlí, ale nežijou, to je ten rozdíl, říkala si za pochodu po travnaté cestě, v níž byly vyjeté hluboké koleje lemované keři šípkových růží. Není divu, že Matěj i Marila jsou takoví podivíni, když tady žijou sami. Stromy nemůžou člověku dělat společnost, ale kdyby náhodou mohly, tak jich tu rozhodně mají víc než dost. To já bych se radši dívala na lidi, jen co je pravda. Oni jsou tu spokojení, ale to je asi proto, že jsou na to zvyklí. Člověk si zvykne na cokoli, i na oprátku, jak říkal Ir.

S tím pomyšlením došla paní Ráchel k Zelenému domu. Dvorek byl krásně zelený a vymetený; na jedné straně rostly majestátní vrby a na druhé řada pečlivě střižených topolů černých. Nikde se neválela jediná větévka ani kámen, toho by si paní Ráchel okamžitě všimla. Marila dvorek jistě zametá stejně často jako dům, člověk by tu mohl jít přímo ze země, pomyslela si.

Pár chvil nato energicky zaklepala na kuchyňské dveře a na vyzvání vkročila dovnitř. Kuchyň v Zeleném domě byla útulná, tedy byla by nejspíš útulnější, kdyby nebyla tak dokonale uklizená; takhle vypadala jako místnost, jež se vůbec nepoužívá. Okna směřovala na západ i na východ a tím západním, s výhledem na dvorek, sem teď proudila záplava odpoledního červnového slunce. Východním oknem jste mohli zahlédnout kvetoucí třešňový sad a vlající útlé břízy podél potoka v údolíčku, okno se zase zelenalo několika šlahouny divokého vína. U něj sedávala Marila

Cuthbertová, pokud si vůbec kdy sedla; nikdy moc nemilovala sluneční svit, připadal jí příliš roztančený a nezodpovědný vzhledem ke světu, k němuž by měl člověk přistupovat se vší vážností. Tady seděla i teď a cosi pletla, za zády měla prostřený stůl.

Ráchel si prohlédla všechno, co leželo na stole, ještě dřív než pořádně zavřela dveře. Prostřeno bylo pro tři, takže Marila nejspíš někoho očekává na večeři, Matěj tedy někoho přiveze. Nádobí však bylo každodenní a na stole voněla jablečná zavařenina a obyčejný koláč, takže asi nepřijede nikdo vzácný. Ale proč by se Matěj oblékal do bílé košile a proč si bral hnědku? Paní Ráchel se ze všech těch záhad kolem jindy tak obyčejného Zeleného domu lehce motala hlava.

„Dobrý večer, Ráchel,“ přivítala ji svěže Marila. „To je ale pěkný večer, vid? Posad se. Jak se u vás všichni mají?“

Snad jen proto, že neexistuje jiné, vhodnější slovo, by se vztah Marily a Ráchel dal nazvat přátelstvím. Vycházely spolu dobře, navzdory tomu, nebo možná právě proto, že byla každá úplně jiná.

Marila byla vysoká štíhlá žena, s vystouplými kostmi, bez jakýchkoli oblých partií. V tmavých vlasech jí prosvítaly šedé pramínky. Pokaždé si je vážala do malého pevného drdolu, který zpevňovala dvěma tenkými trčícími jehlicemi. Působila jako přísná a zásadová žena, což také byla; kolem úst však měla cosi, co kdyby se jen lehce rozvinulo, poodhalil by se tím její jemný smysl pro humor.

„Všichni jsme v pořádku,“ odpovídala Ráchel. „Jen jsem se bála, že ti není dobře, když jsem viděla Matěje odjíždět. Myslela jsem, jestli nejel pro doktora.“

Marile lehce zacukaly koutky, rozuměla tomu. Čekala, že Ráchel přijde, věděla totiž, že pohled na odjíždějícího Matěje nenechá její zvědavou sousedku v klidu.

„Ale ne, mně nic není, i když včera večer mě moc bolela hlava. Matěj odjel do Bright River. Vezmeme si k sobě malého chlapce ze sirotčince z Nového Skotska, dnes večer přijede vlakem.“

Ráchel nemohla uvěřit svým uším. Stejně těžko by chápala, kdyby jí Marila řekla, že Matěj jel do Bright River na setkání s australským klokanem. Dokonce na celých pět vteřin ztratila řeč. Marila nejspíš mluví vážně, jen Ráchel nemohla uvěřit tomu, že si z ní nedělá legraci.

„To myslíš vážně, Marilo?“ dožadovala se ujištění, jakmile se jí vrátila řeč.

„Samozřejmě,“ odvětila Marila klidně, jako by adoptování malých chlapců ze sirotčince v Novém Skotsku bylo v Avonlea běžnou součástí jarních prací na dobře vedené usedlosti, a v žádném případě nešlo o dosud neslýchanou záležitost.

Ráchel vypadala otřeseně. Napadaly ji jen samé výkřiky. Chlapec! Marila a Matěj Cuthbertovi, zrovna oni dva! Adoptovat chlapce! Ze sirotčince! Copak se svět postavil na hlavu? Po tomhle mě už nic nepřekvapí! Nic!

„Co vás to, proboha, napadlo?“ pronesla odmítavě.

Udělal to, aniž se jí nejprve zeptali na radu, a tudíž s tím nemůže za žádnou cenu souhlasit.

„Už jsme o tom nějaký čas uvažovali, vlastně celou zimu,“ začala Marila. „Paní Alexandra Spencerová se tu před Vánoci zastavila a říkala, že si na jaře bude brát malou holčičku ze sirotčince v Hopetownu. Má tam někde sestřeni, kterou navštívila, a ví o tom všechno. Od té doby jsme

o tom s Matějem mluvili. Raději bychom chtěli chlapce. Matěj stárne, však víš, bude mu šedesát a není už tak svěží, jak býval. Mívá problémy se srdcem. A sama víš, jak náročný je sehnat placenou výpomoc, k mání jsou jen ti napůl dorostlí hloupí Francouzi; a jakmile někoho zaučíš, zaběhne se a odejde ti do konzerváren na humry nebo do Států. Matěj nejdřív navrhoval, abychom si vzali do péče jednoho chlapce z Barnadových domovů, ale s tím bych nikdy nesouhlasila. Můžou být hodný, to neříkám, ale žádného Araba z londýnských ulic tady nechci. Přesně tohle jsem mu řekla. Když už, tak místní dítě. Vždycky je to na pováženou, ať už nám pošlou kohokoli, ale pro mě bude jednodušší a budu klidněj spát, když dostaneme dítě narozený v Kanadě. Takže jsme se nakonec rozhodli a požádali jsme paní Spencerovou, aby nám tam někoho vybrala, až si pojede pro svoji holčičku. Minulý týden jsme se doslechli, že se tam chystá, takže jsme jí po příbuzných jejího manžela poslali zprávu do Carmody, aby nám vybrala bystrého a milého chlapce kolem deseti jedenácti let. Myslíme si, že to je ideální věk. Bude už dost velký na to, aby mohl rovnou začít pomáhat kolem domu, a zároveň dostatečně malý na to, abychom ho mohli náležitě vychovat. Chceme mu nabídnout domov a pořádný vzdělání. Dneska přišel telegram od paní Spencerový, pošťák nám ho donesl z nádraží, a psalo se tam, že přijedou vlakem v půl šestý odpoledne, takže se tam Matěj vydal, vyzvedne ho. Paní Spencerová ho tam jen vysadí a sama pojede rovnou dál až do White Sands.“

Ráchel se nikdy netajila tím, že každému na rovinu řekne, co si myslí, což udělala i teď, neboť ihned věděla, co si má o téhle naprosto nevídané novině myslet.

„Musím ti, Marilo, rovnou říct, že si myslím, že děláte pěknou hloupost, protože to je velký riziko. Vůbec nevíš, koho ti pošlou. Budeš tady mít cizí dítě, ve vlastním domě, otevřeš mu svůj domov, a přitom o něm vůbec nic nevíš. Nevíš, jakou má povahu, jací byli jeho rodiče a co z něj vyroste. Zrovna minulý týden jsem četla v novinách, jak si jedni manželé ze západní části ostrova osvojili kluka ze sirotčince, a on jim v noci podpálil dům – naschvál, na mou duši! Málem uhořeli ve vlastní posteli. A v další rodině se stalo, že jim adoptovanéj kluk vysával syrová vejce – zkrátka ho to nedokázali odnaučit. Proboha, Marilo, kdybyste se mě zeptali na radu, což jste mimochodem vůbec neudělali, hnedka bych vám řekla, ať na to rychle zapomenete.“

Útěcha, jaké se kdysi dostalo Jobovi, se u Marily ani v nejmenším nesetkala s očekávaným zaleknutím, dokonce se ani neurazila, jen tiše pletla dál.

„Neříkám, že bys nemohla mít pravdu, Ráchel. Sama jsem měla dost pochybností, ale Matěj už byl dávno rozhodnutý. Vzdala jsem to, když jsem ho slyšela. On si málokdy co usmyslí tak skálopevně, ale když přece něco, pak mám pocit, že bych se měla podřídit. A co se týče rizika, to je přece úplně ve všem, co člověk na světě podniká. Když už jsme u toho, mít svoje vlastní děti je taky riskantní, ne všechny se vyvedou. A Nové Skotsko odsud není tak daleko, nebereme si přece kluka z Anglie nebo ze Států, takže určitě nebude o moc jiný než my.“

„Tak teda doufám, že vám to dobře dopadne,“ pronesla Ráchel tónem, ze kterého bylo zřejmé, že o tom silně pochybuje. „Jen si pak nechod' stěžovat, že jsem tě nevarovala,

až vám podpálí dům nebo nasype do studny jed. Jo, přesně to se totiž stalo v New Brunswicku, dítě ze sirotčince nasy-palo jed do studny a celá rodina tam zemřela v obrovských bolestech. Jenže tam se jednalo o děvče.“

„No, a my holku mít nebudeme,“ řekla Marila, jako by trávení studní bylo především dívčí záležitostí, a v případě chlapce se toho není třeba obávat. „Ani by mě nenapadlo adoptovat děvče. Divím se paní Spencerový. Ale s ní se to má tak, že ona by klidně adoptovala celý sirotčinec, kdyby si to vzala do hlavy.“

Ráchel by byla nejraději zůstala, dokud by se Matěj nevrátil s dovezeným sirotkem, ale když si uvědomila, že to bude trvat ještě nejméně dvě hodiny, rozhodla se zajít k Bellovým a povědět jim tu novinu. Určitě z toho bude nevídané pozdvižení, a právě to Ráchel milovala. Rozloučila se a odešla. Marile se ulevilo, protože její vlastní strach a pochybnosti v přítomnosti škarohlídké Ráchel jen narůstaly.

„Pro všechno na světě! To jsou mi ale noviny!“ vykřikovala paní Ráchel, když odcházela po příjezdové cestě a byla už bezpečně mimo doslech. „Vážně mi to připadá jako sen! Je mi toho dítěte už teď líto, to každopádně. Matěj a Marila o dětech nic nevědí a budou čekat, že ten kluk bude spolehlivější a moudřejší než jeho vlastní dědeček, teda pokud vůbec kdy nějakého měl, o čemž pochybuju. Když si představím dítě v Zeleném domě, něco mi na tom nesedí, nikdy tam žádný nežilo. Matěj a Marila už byli dospělí, když se ten dům stavěl, jestli oni vůbec kdy byli dětmi; tomu by člověk těžko věřil, když se na ně podívá. Za nic na světě bych nechtěla být na místě toho chudáka sirotka. No vážně, toho človíčka je mi moc líto, na mou duši.“

Takhle rozmlouvala paní Ráchel s šípkovými keři podél cesty a vylévala jim své rozhořčením přetékaající srdce. Kdyby však skutečně viděla sirotka, který v tu chvíli trpělivě čekal na nástupišti v Bright River, teprve pak by její lítost byla hlubší a opravdovější.

